

beroepingswerk

waarmee is de gemeente gediend

Inhoud

1. Inleidend	3
1. oriëntatie op de vacaturevervulling	4
1.1. ambulant predikant	4
1.2. beroepen voor bepaalde tijd	4
1.3. consulent	4
1.4. externe deskundigen	5
1.5. incidentele hulpdiensten	5
1.6. interim predikant	5
1.7. kerkelijk werker	6
1.8. omvang formatieplaats	6
1.9. preekconsent	6
1.10. proponentenaanstelling	7
1.11. sacramentsbevoegdheid	7
1.12. samenwerking	7
1.13. structurele hulpdiensten	7
1.14. tijdelijke dienst	7
1.15. bijzondere situatie	8
2. toestemming aanvragen om te beroepen	9
2.1 rol BMCV	9
2.2 rol CCBB	9
3. het beroepingsproces	10
4. kerkelijke ontwikkelingen	11
5. afkortingen en andere gegevens	12

1. Inleidend

Het beroepingswerk is een proces in de gemeente waarbij heel wat komt kijken en dat zorgvuldig uitgevoerd moet worden. Het begint met een oriëntatie op welke wijze de vacature ingevuld kan worden, zijn de financiën toereikend om de vacature in te vullen, waar willen we in de gemeente de komende tijd aandacht aan besteden of zetten we het huidige beleid voort en is er geen noodzaak om verandering aan te brengen in het profiel?

Deze notitie bestaat vier hoofdstukken

- 1) oriëntatie op de vacature vervulling
- 2) toestemming aanvragen om te beroepen
- 3) het beroepingsproces
- 4) kerkelijke ontwikkelingen

Deze notitie biedt algemene informatie. Het kan zijn dat de plaatselijke situatie net even anders is en dat er maatwerk moet worden toegepast. Het breed moderamen van de classicale vergadering Veluwe (BMCV) is bereid om in overleg te gaan over wat er mogelijk is. Daarnaast kan ook het classicaal college voor behandeling van beheerszaken (CCBB) geraadpleegd worden als het gaat over wat er op financieel gebied mogelijk is.

Veel informatie gaat over de positie van de predikant. In de ordinanties staat een heel aantal bepalingen over het beroepingsproces en het werk van de predikant. Voor een kerkelijk werker zijn er minder bepalingen en is er geen bemoeienis van BMCV bij de aanstelling. Indien een gemeente een kerkelijk werker wil aanstellen, zal daar een bedrag voor opgenomen moeten worden in de begroting. Een sluitende begroting is een waarborg dat de gemeente de financiële verplichtingen, ook voor de kerkelijk werker, kan nakomen.

1. oriëntatie op de vacaturevervulling

Zie ord. 3-3-1

De predikant of kerkelijk werker vertrekt en dan rijst de vraag hoe en op welke wijze de vacature zal worden ingevuld. Vragen hierbij zijn wat het perspectief is voor de komende jaren, blijft de omvang van de formatieplaats(en) gelijk of moet deze bijgesteld worden, leven er concrete plannen voor de toekomst van de gemeente of is het juist nu de gelegenheid om daaraan te gaan werken? Hoe staat het met het beleidsplan? Allemaal vragen die bepalend zijn voor het invullen van de ontstane vacature.

Achtereenvolgens staan hier welke mogelijkheden er zijn en wat de daarbij behorende specifieke aandachtspunten zijn als daarvoor gekozen gaat worden. De volgorde is bijna alfabetisch.

1.1. ambulant predikant

Een ambulant predikant doet het werk van een gemeentepredikant en voorziet daarmee in de continuïteit van het pastoraat en gaat zo mogelijk voor in de eredienst.

- werkt in deeltijd en voor een bepaalde periode (overbruggen vacaturetijd)
- kan de rol van consulent vervullen
- de werving gaat in overleg met het Mobiliteitsbureau
- er is een intakegesprek want er moet wel een klik zijn
- er is een opdracht wat er verwacht wordt

Niet elke predikant die als ambulant predikant inzetbaar is, is in dienst van het Mobiliteitsbureau maar is daar wel bekend.

1.2. beroepen voor bepaalde tijd

Zie ord. 3-18-9

De mogelijkheid bestaat om een predikant te beroepen in tijdelijke dienst. Dat is voor een periode van minimaal twee jaar en kan alleen na overleg met BMCV. Van belang zijn de redenen waarom een kerkenraad deze keuze maakt. De periode van tijdelijke dienst bedraagt maximaal 6 jaar en kan met goedvinden van BMCV omgezet worden in onbepaalde tijd.

1.3. consulent

Zie ord. 4-10; GR 5 art 36

De kerkerde stelt dat in een kerkenraad alle ambten aanwezig zijn. Wanneer de gemeente vacant is – en geen predikant heeft – dan behoort er een consulent te zijn. Deze consulent adviseert de kerkenraad in zijn bestuurlijke taken en begeleidt zo nodig het proces van het beroepingswerk. De consulent zal in de regel geen pastorale, diaconale of missionaire taken op zich nemen, en ook niet (elke keer) in de gemeente kunnen voorgaan. Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk om vervanging te regelen.

De kerkenraad heeft de vrijheid een consulent te kiezen uit de (emeritus)predikanten of kan dat doen in overleg met de werkgemeenschap. De werkgemeenschap kan ook bemiddelen in het zoeken naar een consulent.

Classicale vergadering Veluwe

Voor vergoeding van de consulent wordt onderscheid gemaakt naar 3 mogelijke situaties om hun vergoeding te regelen:

1. De consulent doet de werkzaamheden **in de werktijd die beschikbaar is voor de eigen gemeente**: in dat geval berekent de gemeente de bezettingsbijdrage naar rato van de ingezette uren door aan de vacante gemeente.
2. De consulent doet de werkzaamheden **in de eigen tijd en men verwacht dat de totale opdracht minder dan 40 uren in totaal zal bedragen**: in dat geval declareert de consulent het bedrag voor incidentele hulpdiensten bij de vacante gemeente, waarbij de uren voor het reizen naar en van de gemeente niet declarabel zijn.
3. De consulent doet de werkzaamheden **in de eigen tijd en men verwacht dat de totale opdracht meer dan 40 uren in totaal zal bedragen**: in dat geval sluit de predikant met de vacante gemeente een overeenkomst tot het verrichten van structurele hulpdiensten. De predikant krijgt het normale traktement als beloning inclusief de 10% tijdelijke-dienst-toeslag, waarbij tevens sprake is van pensioenopbouw en verzekering van inkomen bij onder meer arbeidsongeschiktheid en onvrijwillige werkloosheid.

In alle drie de bovenstaande gevallen vergoedt de vacante gemeente de gemaakte reiskosten en eventuele andere onkosten aan de consulent zelf.

1.4. externe deskundigen

Een externe deskundige¹ werkt als zzp'er. Zij hebben verschillende kwaliteiten in huis. Ze worden gevraagd bij het samengaan van gemeenten, bij het opstellen van het beleidsplan, bij het begeleiden van veranderprocessen of bij tijdelijke ondersteuning van een kerkenraad bijvoorbeeld als externe voorzitter. De gemeente gaat de overeenkomst aan met de externe deskundige en verstrekt ook de opdracht. Er bestaat de mogelijkheid om een bijdrage uit de Solidariteitskas, d.m.v. commissie Steunverlening, te ontvangen waarmee, een deel van, de kosten vergoed kunnen worden.

1.5. incidentele hulpdiensten

Zie ord. 3-18-2 t/m 8

Incidentele hulpdiensten kunnen verricht worden door een proponent, een predikant of een emeritus-predikant. Het gaat om totaal minder dan 40 uur in een jaar. Daar past een incidentele en beperkte opdracht in.

1.6. interim predikant

Een interim predikant wordt gevraagd bij

- spanningen in de gemeente
- uitzetten van een koers, nieuw beleid
- hulp bij opstellen van beleidsplan
- begeleiden van een veranderingsproces zoals toekomstgericht gemeente-zijn

Een interim predikant wordt aangevraagd bij de Mobiliteitspool. Ook via het netwerk *In Between* (interimpredikant.com) kan een gemeente een passende interim predikant zoeken.

---

¹ Als er externe deskundigen zijn, zijn er ook interne deskundigen. Deze zijn in dienst van de Dienstenorganisatie en ondersteunen specifieke trajecten zoals Nieuw kerkelijk peil. Dat gaat in overleg met de Dienstenorganisatie.

Classicale vergadering Veluwe

Hij kan helpen bij het opstellen van de opdracht.

Een interim-predikant kan voorgaan in de erediensten.

1.7. kerkelijk werker

Zie ord. 3-12, GR 4

Kerkelijk werkers zijn op verschillende terreinen werkzaam in de gemeenten. Denk aan jeugd- en jongerenwerk en het pastoraat. Het komt ook voor dat – een deel van – de gemeente aan de zorg van de kerkelijk werker is toevertrouwd. Kerkelijk werkers hebben een HBO-opleiding die toegesneden is op het werk in de gemeente. De keuze voor een kerkelijk werker kan ingegeven worden vanuit financieel oogpunt, waarbij de kerkelijk werker gezien wordt als een ‘goedkope predikant’. De keuze moet echter gemaakt worden op basis van het werkpakket en in overleg met de andere voorganger(s) als die er is/zijn. Een werkplan kan helpen om inzicht te krijgen in een verdeling van de werkzaamheden.

Een kerkelijk werker kan alleen met een preekconsent (zie 1.9) voorgaan in de erediensten.

Een kerkelijk werker is ingeschreven in het register binnen de Protestantse kerk.

1.8. omvang formatieplaats

Zie ord. 3-17

Belangrijke vragen voordat het beroepingsproces start:

- blijft de totale omvang van de formatie in de huidige omvang gehandhaafd?
- is er de bereidheid om de omvang van de formatieplaats aan te passen?
- is er de noodzaak de omvang van de formatie aan te passen?

En de vervolgvraag is dan welke gevolgen dat met zich meebrengt. Wat betekent dat voor het totale werkpakket en welke keuzes moeten dan gemaakt worden?

Er is een spreadsheet beschikbaar waarin de takenpakketten van predikanten en kerkelijk werkers naast elkaar gezet kunnen worden. Met de variabelen kan dan gekeken worden wat de gevolgen van de te maken keuzes kunnen zijn.

1.9. preekconsent

Zie ord. 3-12-13, 5-5-2, GR 10

In overleg met BMCV kan voor een kerkelijk werker preekconsent aangevraagd worden. Kerkelijk werkers met preekconsent werken in verschillende situaties – met name in het pastoraat - en het is mede afhankelijk van de plaats in de gemeente. Soms heeft een kerkelijk werker de zorg voor een deel van de gemeente. Een belangrijk argument bij het verlenen van het preekconsent is de wens dat er een wisselwerking is tussen het pastoraat en het voorgaan in de eredienst. Bij het verlenen van het preekconsent is ook de vraag naar de reikwijdte van belang. Preekconsent wordt voor twee jaar verleend en kan daarna verlengd worden voor telkens een periode van vier jaar.

Het preekconsent wordt aangevraagd bij de kleine synode met tussenkomst van BMCV.

1.10. proponentenaanstelling

Zie ord. 3-3-1, 3-18-10

Het betreft het vervullen van de 'gewone' predikantswerkzaamheden door een beginnend predikant. Het gaat om een periode van drie tot maximaal vijf jaar. De aanstelling is voor minimaal 40%. Er is toestemming vereist van het BMCV en het CCBB.

1.11. sacramentsbevoegdheid

Zie ord. 3-12-14, GR 4 Art. 8

In overleg met BMCV kan voor een kerkelijk werker met preekconsent de sacraments-bevoegdheid verleend worden. De plaatselijke situatie is van doorslaggevend belang. Centraal staat de vraag welke rol de kerkelijk werker in de gemeente heeft. De bevoegdheid wordt verleend voor de periode waarvoor ook het preekconsent is verleend. Het verlengen gebeurt parallel aan het verlengen van het preekconsent.

1.12. samenwerking

Zie ord. 3-3-1

Gemeenten kunnen bij het beroepingswerk samenwerken door bijvoorbeeld gezamenlijk een predikant te beroepen. Dit is een oplossing in geval een gemeente niet meer zelfstandig een beroep kan uitbrengen. Samenwerken kan ook door teamvorming te stimuleren en daarbij te letten op een goede verdeling van het werk in de gemeenten.

Ook bij het aanstellen van een kerkelijk werker kan er samengewerkt worden. Een grotere formatie en een langere contractduur bieden meer zekerheid voor de kerkelijk werker. Ook de gemeente is daarbij gebaat.

1.13. structurele hulpdiensten

Zie ord. 3-18-2 t/m 8

Een emeritus-predikant, een predikant en een proponent kunnen structurele hulpdiensten verrichten. Dat zijn de taken van een predikant maar de gemeente kan geen predikant beroepen. Hierbij kan ook gedacht worden aan detachering: een predikant uit gemeente A verricht voor een bepaalde periode werkzaamheden in gemeente B. De regels voor het verrichten van structurele hulpdiensten zijn in 2021 gewijzigd. Het verrichten van structurele hulpdiensten mag voor een periode van maximaal voor twee jaar. Deze periode kan met maximaal twee jaar verlengd worden in overleg met BMCV. Voor het inzetten van structurele hulpdiensten is geen toestemming vereist van het BMCV en is geen solvabiliteitsverklaring nodig.

1.14. tijdelijke dienst

Zie ord. 3-18-9 t/m 16

Een predikant wordt beroepen in tijdelijke dienst. Het betreft een periode van minimaal twee jaar en maximaal zes jaar. Het gaat dan om inzet bij langdurige projecten. Vooraf moet toestemming gevraagd worden aan BMCV.

1.15. bijzondere situatie

De punt staat bewust achteraan. De mogelijkheid bestaat dat de predikant specifieke taken uitvoert die horen bij het werkterrein van de diaconie. Het is dan mogelijk om een deel van de formatieplaats te betalen uit diaconale middelen. Er zal een goede werkverdeling moeten zijn waaruit duidelijk blijkt welk deel specifiek diaconaat is en welk deel tot het predikantswerk behoort.

2. toestemming aanvragen om te beroepen

2.1 rol BMCV

BMCV verleent de toestemming om te mogen beroepen. Een kerkenraad moet een aantal stappen zetten om tot de aanvraag te komen. In ordinantie 3-3-1 staat dat BMCV toetst of de mogelijkheid van samenwerking onderzocht is. Bij een kleinere formatieplaats kan het zinvol zijn te overwegen of samenwerking mogelijk is. Daarom is het ook als één van de punten in hoofdstuk 1 genoemd.

BMCV vraagt bij elke vacature om een werkplan. Er is een spreadsheet beschikbaar waarin een toelichting is opgenomen en waarin ruimte is voor één of meer predikanten en één of meer kerkelijk werkers.

BMCV ontvangt van CCBB de solvabiliteitsverklaring. Daarin is vastgelegd voor welke omvang van de formatieplaats en onder welke voorwaarden een predikant beroepen kan worden.

Voor BMCV zijn deze drie documenten de basis om de toestemming te verlenen om te mogen gaan beroepen.

2.2 rol CCBB

CCBB toetst op basis van de verwachte ontwikkeling van ledental, leeftijdsopbouw en jaarlijkse bijdragen en de meerjarenbegroting of de gemeente financieel in staat is, solvabel is, om de gevraagde omvang van de formatieplaats te kunnen betalen. CCBB vraagt daarbij ook om een actueel beleidsplan. Indien CCBB redenen ziet om af te wijken van het gevraagde, zal daar overleg over zijn. CCBB kan ook adviseren wat in de specifieke plaatselijke situatie een goede keus is.

CCBB kan ook adviseren op welke wijze een deel van het vermogen ingezet kan worden om een tekort aan levend geld op te vangen.

3. het beroepingsproces

Het beroepingsproces start als bekend wordt dat een vacature gaat ontstaan. Het proces bestaat uit het treffen van de voorbereidingen zoals een gesprek met BMCV, het opstellen van de profielschets, het samenstellen van een beroepingscommissie.

Verder zullen de toestemming van BMCV en CCBB aangevraagd moeten worden.

BMCV heeft daarvoor de volgende documentatie:

- een brief met toelichting wat nodig is om toestemming te krijgen om te beroepen
- een aanvraagformulier
- een spreadsheet voor het opstellen van het werkplan.

Er is een gids voor het beroepingswerk. BMCV stuurt deze mee met de hier genoemde documenten.

CCBB heeft daarvoor de volgende documentatie nodig:

- de begroting voor het komende jaar
- de jaarrekening van het afgelopen jaar
- een meerjarenbegroting
- een actueel beleidsplan

De financiële administratie van de gemeente is tegenwoordig ondergebracht in Fris.

Voordat het beroepingsproces echt start, is het goed een cursus voor het beroepingswerk te volgen. Er is een cursus beschikbaar. Deze cursus kan gegeven worden door een gemeentebegeleider.

Als BMCV en CCBB de toestemming hebben verleend, kan gestart worden met de uitvoering van het beroepingsproces. In de gids staat beschreven hoe het proces verder verloopt.

4. kerkelijke ontwikkelingen

In de synode wordt gesproken over de rol en de inzet van de kerkelijk werker in de gemeenten. In het overleg met BMCV kan informatie verstrekt worden over de actuele stand.

BMCV werkt samen met de Dienstenorganisatie en de PThU bij het thema: *Toekomstgericht gemeente-zijn*. De PThU heeft een diagnose-instrument waarmee onderzocht kan worden wat gemeenteleden belangrijk vinden en waar zij zich graag voor willen inzetten. De Dienstenorganisatie heeft voor dit diagnose-instrument een werkboek ontwikkeld dat als leidraad voor de aanpak in de gemeente gebruikt kan worden. De Dienstenorganisatie heeft ook gemeentebegeleiders die getraind zijn om gemeente hiermee te helpen.

BMCV heeft een werkgroep waarin nagedacht wordt over de vorming van een huisgemeente. Dat gebeurt in samenwerking met de Dienstenorganisatie.

Contact met het Mobiliteitsbureau: (030) 880 1505 of arbeidsbemiddeling@protestantsekerk.nl

Website Protestantsekerk > Thema's > Toekomstgericht gemeente-zijn

Overzicht zelfstandige gemeentebegeleiders: protestantsekerk.nl/overzicht-zelfstandigen/

5. afkortingen en andere gegevens

gebruikte afkortingen

BMCV	breed moderamen van de classicale vergadering
CCBB	classicaal college voor de behandeling van beheerszaken
ord.	ordinantie
GR	generale regeling

contactgegevens

BMCV	scriba Gerrit Bok: cvveluwe@kpnmail.nl , 06 5397 0649
CCBB	Peter Wildschut, ccbb-gelderland@protestantsekerk.nl , 06
Classispredikant	Wilbert van Iperen: w.vaniperen@protestantsekerk.nl of 06 31 99 14 77

websites

Classis Veluwe	pknclassisveluwe.nl
Protestantse Kerk	protestantsekerk.nl
Externe deskundigen	protestantsekerk.nl/overzicht-externe-deskundigen/#
Commissie steunverlening	protestantsekerk.nl/thema/fondsenwerving/

rapport cv Veluwe

Huisgemeente	nog niet beschikbaar
--------------	----------------------

synoderapporten

Lichter Ingevuld	protestantsekerk.nl/zoeken/?q=lichter+ingevuld
Werkzaam Vermogen	protestantsekerk.nl/zoeken/?q=werkzaam+vermogen
Speelruimte gezocht	protestantsekerk.nl/zoeken/?q=speelruimte+gezocht

kerkorde

De genoemde artikelen, ordinanties en generale regelingen zijn te vinden op de website van de Protestantse Kerk: protestantsekerk.nl/thema/kerkorde/